

ANAYASA MAHKEMESİNİN ABDULKERİM HAMMUD KARARI IŞIĞINDA YAŞAM HAKKINA İLİŞKİN BİR İNCELEME

A REVIEW RELATED TO THE RIGHT TO LIFE IN THE LIGHT OF THE CONSTITUTIONAL COURT'S ABDULKERİM HAMMUD DECISION

Ayşe Betül KAYA*

ÖZ

Yaşama hakkı, insan haklarının temelini oluşturan ve her bireyin yaşamını koruma altına alan temel bir ilkedir. Yaşama hakkı ile insanın fiziksel anlamda maddi varlığı ve bütünlüğü ve devamı güvence altına alınmaktadır. Bu hak, uluslararası insan hakları bildirgelerinde, anayasalarda ve yasalarda güvence altına alınmıştır. Örneğin, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si'nin 3. maddesinde "Herkesin yaşam hakkına ve özgürlük ve kişi güvenliği hakkına sahip olduğu" belirtilmiştir. Yine Anayasa'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17. maddesinde "Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir." düzenlemesi ile yaşam hakkı ulusal düzeyde güvence altına alınmıştır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde (AİHS) de yaşama hakkı dokunulmaz haklar ve diğer hakların sert çekirdeği olarak kabul edilmektedir. Her insanın yaşam hakkına sahip olduğunun kabul edilmesi ve bu hakkın yasal düzenlemelerle güvence altına alınması tek başına yeterli değildir. Yasal düzenlemelerde yer verilen güvencelerin bizzat devlet erki tarafından

* Avukat, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi
avaysebetulkaya@gmail.com, ORCID ID: 0009-0006-6056-2429

Ayşe Betül KAYA

uygulanması ve bu uygulamanın hukuka uygunluğunun denetiminin yapılması gerekmektedir. Bu kapsamda devletin ve devletin organlarının hakkın korunmasını sağlamak yönünden yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu çalışmada yaşam hakkı genel esasları ve devletlerin hakkın korunmasına ilişkin yükümlülükleri ile birlikte Anayasa Mahkemesinin Abdulkerim Hammud kararı ışığında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)'nin yaşam hakkına ilişkin ilkesel yaklaşımı doğrultusunda ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaşam Hakkı, Devletin Yükümlülükleri, Sınır Dışı Etme, Gönüllü Geri Dönüş, Gerçek Risk

ABSTRACT

The right to life is a fundamental principle that constitutes the basis of human rights and protects the life of every individual. With the right to life, the physical existence, integrity and continuity of human beings are guaranteed. This right is guaranteed in international human rights declarations, constitutions and laws. For instance, Article 3 of the Universal Declaration of Human Rights states, "Everyone has the right to life, liberty and security of person". Similarly, in Article 17 of the Constitution titled 'Personal inviolability, material and spiritual existence,' it is stated that 'Everyone has the right to life and to protect and develop their material and spiritual existence,' thus securing the right to life at the national level. In the European Convention on Human Rights, the right to life is also regarded as an inviolable right and the core of other rights. The acceptance that every person has the right to life and the legal protection of this right is not sufficient on its own. The guarantees provided in legal regulations must be implemented by the state authority, and the compliance of these implementations with the law must be supervised. In this context, the state and its institutions have obligations to ensure the of this right. This study examines the right to life is addressed together with its general principles and the obligations of states to protect this right, in light of the Constitutional Court's Abdulkerim Hammud decision and in line with the European Court of Human Rights' principled approach to the right to life.

Keywords: Right To Life, State Obligations, Deportation, Voluntary Return, Real Risk